

Nekad smo
?uvali tajne

Eva Rajs

Naslov originala
The Lost Art of Keeping Secrets
Copyright © 2005 Eva Rice
Translation Copyright © Mono & Mañana

Izdavač
Mono & Mañana

Za izdavača
Miroslav Josipović
Nenad Atanasković

Urednik
Tatjana Bižić

Prevod
Vanja Smoje-Glavaški

Lektura
Dijana Radinović

Korice
Ateneum

Tehnički urednik
Nenad Đuričić

Štampa
Intergraf MM, Beograd

Tiraž
1.500

ISBN 86-7804-060-

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

821.111-31

RAJS, Eva
Nekad smo čuvali tajne / Eva Rajs ;
prevod Vanja Smoje-Glavaški. - Beograd :
Mono & Mañana, 2006 (Beograd : Intergraf MM). - 312 str. : 21 cm

Prevod dela: The Lost Art of Keeping Secrets / Eva Rice
1.500.

ISBN 86-7804-060-2

COBISS.SR-ID 133891596

*Donaldu „Kejpabilitiju“ Rajsu,
koji mi je pomogao da izmislim Milton Magnu*

ZAHVALNICE

Knjiga *Nekad smo čuvali tajne* spotakla bi se na samom startu da nije bilo ljudi kojima ponizno zahvaljujem, a to su: Kler Paterson, Erik Simonof, Moli Beket, Kristel Šamuton i svi iz *Dženkle i Nezbita*, Harijet Evans (urednik *extraordinaire*), Ketrin Kobejn, Džordžina Mur i briljantni tim u *Hoder Hedlajnu*, Pol Gambačini, Rej Flajt (koji zna svoje tedije), Džoana Vajnberg, Ed Sakvil, Tim Rajs, moja baka Džoan Rajs, koja mi je izuzetno pomogla, moja mama Džejn Rajs (koja nimalo ne liči na Talitu), Donald Rajs, čije je poznavanje poznatih vila u ovoj zemlji nenadmašno, Petrus, Marta i Svift. Pohvale Su Paterson, koja je bila toliko dalekovidna da ne pobaca časopise iz pedesetih, i En Lolor, koja je zaista slušala Džonija Reja u Paladijumu. Takođe bih želela da zahvalim Rubi Ferguson, kao neiscrpnom izvoru inspiracije.

SADRŽAJ

Devojka u zelenom kaputu	13
Tetka Kler i Hari	20
Kad je pačestina za večeru	33
Gospođica od ravno sto osamdeset centimetara	49
Sneg i četrdesetpetice	61
Kako uživati u sopstvenom domu	77
U društvu slavnih	91
Sav taj med	109
Moderni momci i zamorci	125
Sastanak u pet i šta je bilo posle	134
Moja divna mladost	144
Inigo protiv sveta	158
Velika galerija	172
Neko mu je ukrao devojku	183
Marina u zamci	203
Uljez	214
Drama u trpezariji	227
U vrtu, daleko od svega	239
Veče za pamćenje	249
Moj američki junak	261
Nekad smo čuvali tajne	277
Poneka iskra	289
Epilog	309
Pogovor	311

Rekla je da moramo da učinimo nešto sa sobama. Zidovi su skroz vlažni, a ponegde na tapetama stvorila se buđ. Ali samo smo zatvorili vrata i odjurili do kuhinje gde je bilo toplo.

Edna O'Brajen, *The Lonely Girl*

Poglavlje 1

Devojka u zelenom kaputu

Šarlotu sam upoznala u Londonu dok sam jednog poslepodneva čekala autobus. Pogledajte samo tu rečenicu! Ona je sama po sebi neobična jer sam se autobusom vozila veoma retko, najviše jednom ili dva puta godišnje, a i tada samo radi promene pošto uvek idem kolima ili vozom. Bila je sredina novembra 1954. i ne sećam se da je u Londonu ikada bilo hladnije. Suviše hladno za sneg, govorio je moj brat za takvo vreme, što nikada nisam razumela. U mom omiljenom starom kaputu sa krznom iz Vajtliža i rukavicama marke *fer ajl*, koje je jedna Inigova prijateljica ostavila prethodnog vikenda u Magni, bila sam sasvim opremljena za „arktičke“ vremenske uslove. Razmišljajući o Džoniju Reju, stajala sam i strpljivo čekala sa dve vremešne dame, jednim dečakom od otprilike četrnaest godina i mladom majkom s bebom, kada je naišla izrazito mršava devojka u dugom kaputu zelenom poput mora. Bila je gotovo moje visine i to mi je odmah privuklo pažnju jer sam u cipelama i sama visoka oko metar i osamdeset. Stala je ispred nas i nakašljala se.

„Hoće li neko sa mnom taksijem?“, upitala je. „Ne mogu da čekam ovde ceo dan.“ Govorila je glasno i brzo, bez trunke snebivanja, i odmah mi je bilo jasno da misli na mene mada se obratila svima. Četrnaestogodišnjak je zaustio da nešto kaže, ali se predomislio, pocrveneo i zavukao ruke u džepove. Jedna starija dama je promrmljala: „Ne, hvala“, druga je verovatno bila gluva jer joj je izraz ostao nepromenjen. S osmehom beskrajnog žaljenja koji ću pamtit i još dugo posle tog dana, mlada majka je odmahнула glavom. Ja sam slegnula ramenima.

„Dokle ideš?“, pitala sam tek tako.

„Ma *daj!* Hajde.“ Izjurila je nasred puta i ispružila ruku pozivajući taksi. Zaustavila ga je za nekoliko sekundi.

„Upadaj!“, povikala je.

„Čekaj malo! *Dokle ideš?*“, ponovila sam usplahirena, žaleći što sam maločas išta rekla.

„Uskači, pobogu!“, rekla je odlučno, otvorivši vrata kola. Učinilo mi se da je nekoliko časaka čitav svet oklevao kao da čeka znak za početak trke. Čula sam sebe kako joj u nekom paralelnom svetu dovikujem da sam se predomislila i da će ipak morati bez mene. Ali u ovom sam, naravno, poskočila i uletela na sedište pored nje baš kad se svetlo na semaforu promenilo i taksi krenuo.

„Uh!“, uzviknula je. „Mislila sam da ćeš stajati tu čitavu večnost!“

To je rekla ne gledajući u mene, nego pravo ispred sebe u put s kojeg nije skidala pogled. Nisam odmah odgovorila. Posmatrala sam njen fantastični profil – glatku, mlečnobelu kožu, duge uvijene trepavice i veoma gustu, ravnu tamnoplavu kosu koja joj je padala dosta ispod ramena. Izgledala je malo starije od mene, ali sudeći po njenom govoru bila je mlađa otprilike godinu dana. Sedela je sasvim mirno, blago se osmehujući napućenim usnama.

„Kuda si pošla?“, upitala sam je ponovo.

„Je l' samo to umeš da kažeš?“

„Zapitkivaću te sve dok mi ne odgovoriš.“

„Idem u Kensington na čaj kod tetke Kler i Harija, što je *neopisiv* događaj, i zato sam htela da pođeš sa mnom. Sjajno ćemo se provesti. Uzgred, zovem se Šarlota.“

To je izgovorila kao prava Alisa u Zemlji čuda. Meni su, naravno, laskale njene apsurdne pretpostavke: prva – da ću joj rado praviti društvo, i druga – da će u tom slučaju posledne biti sjajno.

„Moram do pet sati da pročitam četvrti čin *Antonija i Kleopatre*“, rekoh, trudeći se da delujem blago suzdržano.

„Ma to nije ništa“, odvratila je. „On umire, a ona traži da je ujede guja. *Odeždu daj mi, krunu meni stavi; Za besmrtnošću čežnju osećam*“,^{*} citirala je tiho. „Prosto moraš da se diviš takvoj ženi koja odabere da joj zmija okonča život, zar ne? Hoće da bude u centru pažnje, rekla bi tetka Kler. Ali po mom mišljenju, takvo samoubistvo je vrlo *otmeno*.“

„Teško ga je izvesti u Engleskoj“, pametovala sam. „Nema baš mnogo zmija koje tumaraju zapadnim Londonom.“

---

* Vilijam Šekspir: *Antonije i Kleopatra*, prevod Borivoje Nedić i Velimir Živojinović. Kultura Beograd, 1966. (Prim. prev.)

„U zapadnom Londonu ih ima *sasvim dovoljno*“, odbrusi mi Šarlota žustro. „Sinoć sam večerala s jednom.“

Nasmejah se. „Na koga misliš?“

„Na majčin poslednji plen. Uporno ju je hranio ovčarskom pitom kao da su joj tri godine. Neprestano se kikotala kao da je to nešto najsmešnije na svetu. *Moraću* da zapamtim da ove godine ne treba više da večeram s njom“, govorila je zamišljeno vadeći beležnicu i olovku. „Štaviše, njen novi dečko *nimalo* ne liči na sebe kad stane pred orkestar.“

„Pred orkestar?“

„On je dirigent Majkl Holoman. Pretpostavljam da ćeš se sad napraviti fina i reći kako tačno znaš ko je on i kako je njegova interpretacija *Rigoleta* bila fantastična.“

„I bila je, mada malo zbrzana i bez emocija“, odvrtila sam.

Šarlota se izbuljila u mene, a ja sam se nasmešila.

„Šalim se“, priznala sam.

„Hvala ti, bože. Da se nisi šalila, mislim da bih odmah morala da povučem poziv“, reče Šarlota.

Počela je da pada kiša i napravila se saobraćajna gužva.

„Ko su *uopšte* tetka Kler i Hari?“, upitah je, pošto je radoznalost prevladala moju praktičnu stranu i činjenicu da putujemo u sasvim suprotnom pravcu od Pedingtona. Šarlota uzdahnu. „Tetka Kler mi je prava majka. Mislim, *nije* me rodila ona, već njena sestra koja je odustala od svega u životu, osim od muškaraca s dirigentskom palicom za koje veruje da joj mogu pomoći u karijeri. Uvrtela je sebi u glavu da je sjajna neškolorana pevačica“, reče smrknuto.

„Pa je l' jeste?“

„Jeste, ali samo što se tiče onog 'neškolorana'. Strašno je neurotična zbog svega, jedino je ne dotiče ono što se meni dešava, što je vrlo zgodno jer ionako nemamo ništa zajedničko – sem što se obe zanosimo grandioznošću – pa tako najviše vremena provodim kod tetke Kler, a kod kuće sam što je manje moguće.“

„A gde ti je kuća?“, upitala sam, zazvučavši baš kao moja baka.

„U Klapamu“, odgovori Šarlota.

„Aha.“